

Estendre la mà a la Cooperació: un valor internacional

Crisi en l'univers món. Crisi amb diversos accents. Europa és, possiblement, el continent més afectat. Allà on va sorgir, Estats Units, van camí d'anar-la superant. Recentment l'atur es va situar als Estats Units per sota del 8 % de la població activa, si comparem amb Espanya, que supera el 25 %, qualsevol lloc en la matèria descobriria qui està en vies de recuperació i qui no. La resta de països americans, asiàtics i africans, Austràlia i Nova Zelanda, pateixen la crisi d'una manera bastant més suau. Alguns d'aquests països sempre han estat en crisi, altres segueixen creixent encara que a un ritme menor, Xina o Índia per exemple, i Austràlia i Nova Zelanda tenen un grau de desenvolupament destacable i bons gestors.

¿Què ha passat als Estats Units i a Europa perquè la crisi s'hagi acarnissat, especialment amb el continent europeu? Com diferents analistes han destacat i l'Església ha posat en relleu, Església que compta amb la doctrina social de l'Església, aquesta gran desconeguda que es dedica a pensar, un autèntic "think tank", sobre qüestions econòmiques i socials, **la responsable de la crisi econòmica és la crisi de valors. Han fallat estrepitosament tots els mecanismes morals** que haurien d'haver guiat les nostres consciències. S'ha posat el benefici per sobre de tot. Les entitats financeres prestant fàcil, especulant amb hipoteques, immobles, terrenys, ... els comerços, immobiliàries, tour operadors, ... col·locant productes a crèdit sense mesurar les conseqüències, els particulars, víctimes d'un consumisme convulsiu, endeutant-se fins les celles, creient cegament en un sistema, el capitalista, que ens permet tenir tot, habitatges, viatges, cotxes, ... i **és el tenir l'estratègia per aconseguir la felicitat, oblidant l'ésser.**

2008: Es desploma el sistema. El castell de cartes cau. Falla la base: **El valor de l'esforç, la moral al servei del BÉ COMÚ**, sí, BÉ en majúscules.

S'empobreixen les societats occidentals. **I els pobres de sempre?**

Cada estat segueix la consigna de "Campi qui pugui". **I els pobres de sempre?**

Retallades en serveis bàsics com sanitat i educació. Les arques estan buides. **I els pobres de sempre?**

Què passa en el món de la cooperació? Amb un egocentrisme i un eurocentrisme sense límits, els estats, diputacions, ajuntaments, autonomies, empreses, ... han disminuït, en alguns casos han suprimit, les seves aportacions als famolencs de pa i cultura d'aquest món suposadament globalitzat. **Quan es globalitzarà la riquesa? Els que sempre han estat en crisi, seguiran igual o pitjor.** Ja no arriba el poc que arribava. Es contraposa la pobresa d'aquí a l'extrema pobresa d'allà. I aquí entren la casuística i els exemples. És evident que moltes de les nostres famílies passen necessitat, que molts dels seus membres estan a l'atur, que els recursos dels avis ajuden a pal·liar els efectes de la crisi, però tenim, gràcies a Déu i a l'Església i a la solidaritat humana en general, institucions com Càritas o el Banc d'Aliments, o particulars de bon cor que aporten instal·lacions i capital, i una multitud de voluntaris, que garanteixen aliments als que menys tenen. L'obra de Càritas és ingent. Molts dels nostres conciutadans poden acudir a menjadors socials a satisfer la seva gana, altres, els sense sostre, tenen accés a albergs on passar la nit, altres reben un ajut per pagar el lloguer, altres poden anar a centres de

rehabilitació per acabar amb l'alcoholisme crònic o amb la seva addicció a la droga, ... Millor o pitjor un pot ser atès trucant a alguna de les moltes portes que les institucions públiques, privades, religioses, ofereixen.

I què fan les nostres institucions públiques pel que fa a ajuda a l'exterior? L'Agència Espanyola de Cooperació dependent de l'Estat espanyol, va arribar a plantejar desaparèixer. No és que la seva ajuda als països del Sud o de la Perifèria, entre cometes "els pobres", fora excel·lent. Però era alguna cosa. Ara s'està quedant en gairebé res. En un món global resulta que només importen "els nostres".

30 anys ajudant

Fins 1978 Espanya rebia ajuda d'altres estats europeus, com un país del Sud.

El 1980 el Fons Monetari Internacional inclou Espanya entre els països industrialitzats. En aquest moment deixa de ser un país receptor d'ajuda internacional a ser un país donant.

El 1982 el Banc Mundial deixa de classificar Espanya com a país en desenvolupament.

El 1983, a petició pròpia, deixa de ser oficialment un país receptor d'ajuda.

A la dècada dels noranta augmenta el nombre de les associacions perquè una part dels pressupostos es destinen a ajuda humanitària, s'incrementa el nivell de vida i la societat espanyola sentirà la necessitat d'ajudar.

El 1994 amb el genocidi de Rwanda la població espanyola s'aboca en aquesta causa.

El 1998, l'huracà Mitch, un cicló tropical que va acabar amb 11.000 persones, va desencadenar un tsunami de solidaritat.

El 2004 l'Ajuda Oficial al Desenvolupament era del 0,24% del PIB, mentre que el 2009 va ser del 0,46%, any en què es va començar a retallar.

Cal destacar que **tan sols l'11 % de la població espanyola col·labora econòmicament amb les ONGD**, mentre que en diferents estats europeus la proporció és superior al 50%.

Em permetrà el lector que exposi **3 vivències** que m'han marcat profundament i que parlen per si soles de les diferències entre el món desenvolupat econòmicament, el Nord, i el que no té el més imprescindible, el Sud.

Bolívia. Oruro, ciutat minera a 220 km. de La Paz. A 4.000 metres, l'altiplà. En un suburbi de la ciutat, un col·legi de Fe i Alegria, un altre de Formació Professional, la parròquia i la residència dels jesuïtes. Un bon teòleg català que porta anys vivint a Bolívia, el jesuïta Víctor Codina, a les 7.30 del matí del dia de Santiago Apòstol, inicia l'eucaristia. Els fidels han anat dipositant quadres i capelletes del sant. Sincretisme. Santiago, apòstol de Jesús i fill del tro. Una cholita, indígena dels Andes, segueix la litúrgia recolzada a la paret amb la seva guagüita, "niñito", a l'esquena. Quan acaba l'eucaristia va cap a la sagristia darrere de Víctor Codina. Allà li mostra el nen que va morir de matinada. La pell de gallina. Quan ho explico de viva veu, aquesta veu es trenca a la gola. Una benedicció del "padrecito" abans d'anar a enterrar el petitó.

Mèxic. Aguas Azules, al centre est mexicà. Unes petites cascades, un riu. Uns "chiringuitos". Mengem peix del riu. Comença a ploure torrencialment. Mínim una hora. És el tròpic. Uns nens d'entre 8 i 11 anys que venen xiclets i llaminadures, es refugien sota el feble sostre de l'establiment. Al cap d'una estona, d'amagat del propietari, ens vénen a demanar els caps dels peixos d'uns plats plens d'espines i, d'amagat del propietari, es mengen els caps.

Equador. Quito. Els Andes. IRFEYAL, emissora de Fe i Alegria. En el tercer i últim pis un apartament per als qui estem de pas per la ciutat. El jesuïta Pedro Niño dirigeix el centre. De tornada a Barcelona li envio uns quants llibres per ajudar a la formació de les persones que són ateses des de l'emissora de ràdio IRFEYAL. Rebo carta de Pedro Niño, sempre un plaer: " Los libros lucen sobre la mesa como pan candeal acabado de hornear".

Tres exemples d'un mateix continent, i no el més pobre, de les immenses necessitats que tenen els pobles que sempre estan en crisi. Com poden els governs i altres institucions, entre elles els sindicats, ser tan curts de mires, tan etnocèntrics, que no s'adonen que la pobresa d'aquí es multiplica per mil allà?

El món, i la regió del món en què vivim, no poden romandre cecs, sords i muts davant situacions absolutament dramàtiques. Sempre s'ha dit que sobren béns perquè tots visquem amb dignitat. És la injustícia en el repartiment el que provoca situacions de precarietat.

Europa, que en el seu moment va explotar, i de quina manera, els països que es troben al sud de les nostres fronteres, té el deure, l'obligació, de tornar part del que va espoliar. Va explotar i empobrir Amèrica i poc després va ser Àfrica la víctima del major espoli en la història de la humanitat.

Si els diferents governs dels estats, autonomies, ajuntaments, ... es veuen incapaços de mantenir organismes propis de cooperació poden subministrar fons a ONGD que siguin fiables, ONGD que s'han guanyat a pols el prestigi que tenen. I no tinguin cap dubte, administren amb gran eficàcia els béns que reben, amb la garantia que seran invertits en els més necessitats i necessitades. Sovint s'ha denunciat que els organismes oficials dels estats han subministrat fons amb interessos polítics o econòmics, com ha estat denunciat en el seu moment per Intermón Oxfam. En canvi **les ONGD tenen persones que viuen al país i que coneixen a la perfecció les necessitats i els mecanismes que cal activar perquè l'ajuda sigui més eficaç.** Però les ONGD també estan en crisi. Entre un 20% i un 30% de les ONGD han desaparegut, segons ESADE. Aquesta és la primera gran crisi que travessen les ONGD a Espanya des que es van convertir en grans organitzacions. Des de llavors, portaven 30 anys de creixement ininterromput i ara es troben que han caigut les seves tres fonts de finançament: particulars, empreses i Administració. Les últimes xifres parlen de què **al voltant de 100 projectes de les principals 80 organitzacions dedicades al desenvolupament s'han paralytats.** Aquesta és la primera gran crisi que travessen les ONGD a Espanya des que es van convertir en grans organitzacions.

Des de FISC fem una crida urgent a no oblidar els oblidats del món. Si la crisi actual prové de les conseqüències d'un **sistema econòmic pervers** que ha perdut entre altres el valor de l'altruisme, si és que alguna vegada el va tenir, **un sistema tan pervers que condemna a la majoria de la humanitat a la indignació,** no podem quedar-nos sense alçar la veu davant

situacions que sempre són d'emergència, també quan no hi ha tsunamis o terratrèmols, huracans o altres imprevistos.

Per una cooperació al desenvolupament, per un món millor, més just i més humà.

Joaquim Alsina

FISC-Catalunya

